

VERGİ KONULARINDA ÜLKELER ARASI OTOMATİK FİNANSAL HESAP BİLGİLERİ DEĞİŞİMİ

Vergilemede uluslararası ekonomik ilişkilerden doğan gelirlerin mükerrer vergilenmesini önlemek üzere devletler arasında çifte vergilemenin önlenmesi anlaşmaları yapılmaktadır. OECD gibi uluslararası kuruluşlar model anlaşmaların hazırlanmasında rol oynamıştır.

Vergi kayıplarının önlenmesi alanında da iş birliği çalışmaları uluslar arası ve uluslar üstü kuruluşların desteğiyle yapılmış ve büyük ölçüde sonuca ulaşılmıştır. Söz konusu uluslararası işbirliği, pek çok ülkenin katılımıyla sürdürülen ve Avrupa Birliği (AB) ile Türkiye'nin de bir parçası olduğu Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve G20 gibi uluslararası kuruluş ve oluşumlarca da takip edilen bir süreçtir.

Ülkeler çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarının kendilerine sağladığı sınırlar dâhilinde talep üzerine bilgi değişimini uzun yıllardır yürütmekteyken, vergi kayıp ve kaçaklarını önlemek konusundaki işbirliğinin hem çok taraflı hem de otomatik temelde gerçekleşmesini sağlamak üzere OECD tarafından Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi oluşturulmuştur.

Türkiye'nin Durumu

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin tamamının yanı sıra İsviçre, Norveç, Brezilya, Hindistan gibi ülkeler de dahil bugün itibarıyla 136 ülkenin taraf olduğu Sözleşme, uluslararası vergisel işbirliği ve şeffaflığın bir gereği olarak 2011 yılında Türkiye tarafından da imzalanmıştır. Bu tarihten 6 yıl sonra, uygulamayı düzenleyen ve sayıları her yıl artmakla birlikte bugün itibarıyla 107 ülkenin taraf olduğu "Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması"nı da Türkiye 21.04.2017 tarihinde imzalamış ve 31.12.2019 tarihinde onaylamıştır.

Bu anlaşmaya göre, imzacı ülkeler, karşılıklılık temelinde, ilgili ülkelerin mukimlerine ait finansal hesap bilgilerini, finansal kuruluşlardan toplayıp ayrı bir talep gerekmeksizin (otomatik olarak) her yıl ilgili ülkeyle paylaşacaktır.

Türkiye'de otomatik bilgi değişimi için bilgileri toplamaya ve paylaşmaya yetkili makam, **Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Gelir İdaresi Başkanlığıdır**. Esasen 10 yıllık bir geçmişi bulunan, (mütekabiliyet) karşılıklılık esasına dayalı ve global bir konu olan otomatik bilgi değişimi mekanizması çerçevesinde diğer ülkelerle birlikte ülkemiz de 2018 yılında bilgi değişimine başlama taahhüdünde bulunmuştur. AB ülkeleri ile pek çok diğer ülke ise kendi aralarında otomatik bilgi değişimine 2017 ve 2018 yıllarında başlamıştır.

Otomatik bilgi değişimi taahhüdünün yerine getirilmesi hususu hem OECD hem de Avrupa Birliği nezdinde "kara liste" olarak da adlandırılan vergisel açıdan işbirliği yapmayan veya şeffaf olmayan ülke listeleri ve benzeri uygulamalar ile takip edilmekte ve muhtelif tedbirler üzerinde çalışılmaktadır. Uluslararası finans ve kredi kurumları nezdinde de bu listeleme çalışmaları dikkate alınmaktadır. Anlaşmaya taraf ülkelerden Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya ve Fransa, Türkiye'nin (2019 yılına ait bilgilerin paylaşılacağı) 2020 yılı bilgi değişimi takvimine alınamamıştır. Listede yer alan diğer ülkelerle bilgi değişimi karşılıklılık esasına göre yapılacaktır.

Avrupa Birliği, tüm üye devletlerle otomatik bilgi değişimi yapmayan ülkeleri listeleme yoluyla izlemekte ve bu ülkelere yaptırım uygulamayı tartışmaktadır.

Otomatik Bilgi Değişiminin Kapsamı

Otomatik bilgi değişimi; kişilerin, yerleşik (mukimi) olduğu ülke dışındaki diğer ülkelerde bulunan finansal hesap bilgilerinin, yerleşik (mukim) olunan ülkeye, her yıl diğer ülke vergi idarelerince, vergisel amaçlarla kullanılmak üzere mütekabiliyet esasında (karşılıklı) ve otomatik olarak elektronik ortamda gönderilmesidir. Örneğin; İsveç'te yerleşik bir Türk vatandaşının Türkiye'de bulunan ve kapsama giren banka hesabına ilişkin bilgilerin mütekabiliyet (karşılıklılık) esasında paylaşımıdır. Türkiye'de yerleşik bir İsveç vatandaşının İsveç'te sahip olduğu banka hesabının bilgisi de İsveç'ten alınacaktır.

Bu kapsamda; mevduat, saklama ve yatırım kuruluşları(bankalar ve yatırım fonları gibi) ile belirli sigorta şirketleri nezdindeki;

- Mevduat hesapları,
- Saklama hesapları,
- Ortaklık ve borç ilişkisi menfaati,
- Nakdi değer sigorta sözleşmeleri,
- Düzenli ödeme sözleşmelerine ilişkin finansal bilgiler paylaşılacaktır. Bildirimler hesabın tutulduğu para birimiyle yapılacaktır; Türk lirası, Dolar, Euro v. d.

Değişime tabi tutulacak bilgiler

- Hesap sahibinin ve kurumlarda kontrol edenlerin adı ve soyadı,
 - Adresi,
- Yerleşik (mukim) olduğu ülke ve vergi kimlik numarası (VKN),
- Doğum yeri ve tarihi,
 - Hesap numarası, hesabın yıl sonu bakiyesi ya da değer,
 - Hesaba yıl içinde ödenen faiz, temettü gibi gelirlerin ya da hesapta tutulan varlıklardan elde edilen gelirlerin toplam brüt tutarı gibi bilgilerden oluşmaktadır.

Gayrimenkul ve taşıt bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında değildir. Hesap hareketleri detayı da bu kapsamda finansal kuruluşlardan alınmayacak ve paylaşım konusu yapılmayacaktır.

Yukarıda belirtilen bilgiler 2020 yılından itibaren karşılıklılık sağlanan ülkelerle, bir önceki yıl bilgileri paylaşılacaktır. İlk olarak 2019 yılı bilgileri ile başlanacaktır. Bilgi alınacak ve gönderilecek ülkeler listesi Gelir İdaresi Başkanlığı İnternet Sitesinde yayınlanan "Finansal Hesap Bilgilerinin Vergi Konularında Karşılıklı Olarak Otomatik Değişim Standardı Bilgilendirme Rehberi"nin 2 No.lu ekinde listelenmiştir. Rehberde daha ayrıntılı bilgilere de yer verilmiştir.